

Л. В. Недільська, к. е. н., доцент,
кафедра фінансів і кредиту

ТЕНДЕНЦІЇ КАПІТАЛІЗАЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Традиційно вітчизняні підприємства основну мету своєї діяльності вбачають у максимізації прибутку. Натомість у світовій практиці за останні десятиріччя відбулася стратегічна переорієнтація на максимізацію ринкової вартості шляхом нарощення капіталу. Наразі в Україні спостерігається надзвичайно повільне розширення майнових комплексів сільськогосподарських підприємств, що спричиняє зниження їх ринкової оцінки та втрату зацікавленості у власників до активного розвитку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання капіталізації сільськогосподарських підприємств знайшли відображення у дослідженнях багатьох науковців, зокрема, В. Андрійчука, В. Гесця, М. Дем'яненка, П. Саблука та інших. Однак, динамічні зміни умов господарювання потребують постійного моніторингу обсягів авансованого капіталу, темпів його прирощення та ефективності використання, що узагальнюється поняттям капіталізації.

Результати дослідження. Узагальнення та систематизація наукових підходів до визначення поняття “капіталізація” дозволяють виділити два основні аспекти в її дослідженні: перший – як процес збільшення капітальних потужностей суб'єктів господарювання за рахунок створення додаткової вартості; другий – як критерій оцінки ринкової вартості суб'єктів господарювання [1, с. 91]. Таким чином, капіталізацію підприємства можна визначити як процес нарощування капіталу підприємства, результатом якого є підвищення ринкової оцінки його вартості [2, с. 109]. Таке трактування забезпечує чіткий причинно-наслідковий зв'язок між станом та перспективами розвитку підприємства.

У такому контексті сільськогосподарські підприємства України характеризуються низьким рівнем капіталізації та, відповідно, незначною ринковою вартістю. За період 2012-2015 рр. у фінансовому стані вітчизняних сільськогосподарських підприємств спостерігалось зростання вартості вкладеного капіталу у 1,7 р. Так, лише за останній 2015 р. вартість капіталу зросла у 1,4 р. (табл. 1). Однак, потрібно відмітити, що з 295 237,9 тис. грн, на які зросли обсяги активів сільськогосподарських підприємств у 2015 р., лише на 48 138,2 тис. грн. зросла вартість необоротних активів, а решту 247 083,5 тис. грн

зосередилися у оборотних активах, зокрема, у запасах (12,1%) та дебіторській заборгованості (77,6%), що свідчить про поглиблення кризи неплатежів.

Таблиця 1

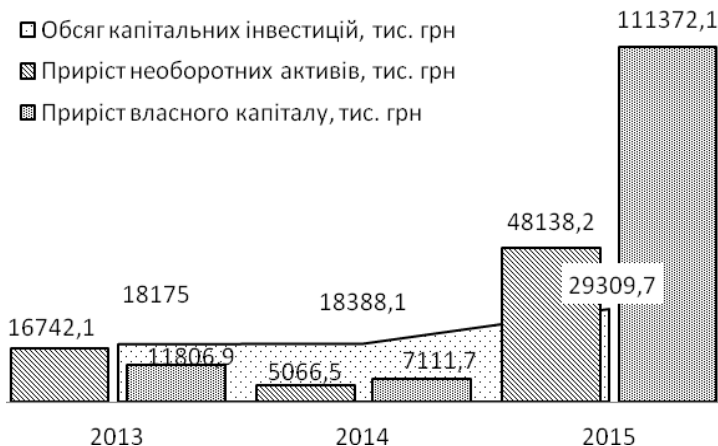
Показники капіталізації сільськогосподарських підприємств України, тис. грн.

Стаття	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.
Майно				
Необоротні активи	101200,2	117942,3	123008,8	171147,0
Оборотні активи	175091,8	195021,3	267541,1	514624,6
Необоротні активи та групи вибуття	56,7	133,2	57,1	73,3
Джерела фінансування				
Власний капітал	145013,1	156820,0	163931,7	275303,8
<i>приріст</i>	-	11806,9	7111,7	111372,1
Довгострокові зобов'язання	35254,5	43031,6	62975,4	68127,2
Поточні зобов'язання і забезпечення	95985,4	113181,0	163616,6	342359,0
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття	95,7	64,2	83,3	54,9
Баланс	276348,7	313096,8	390607,0	685844,9
<i>приріст</i>	-	36748,1	77510,2	295237,9

Джерело: наведено та розраховано за даними Державної служби статистики України.

З метою підвищення рівня капіталізації підприємств актуальними є питання не лише нарощування капіталу, а й удосконалення його структури, яка свідчить про якість капіталу [2, с. 111]. Так у практиці вітчизняних сільськогосподарських підприємств вартим уваги є факт зростання вартості власного капіталу на 11 372,1 тис.грн, що становить лише 37,7% від суми загального зростання усього авансованого у сільське господарство капіталу.

Державна служба статистики надає інформацію про обсяги капітальних інвестицій у сільське господарство (рис. 1), які значно відрізняються від розмірів прирощення вартості необоротних активів та відповідного зростання власного капіталу, що пояснюється паралельним знеціненням і зношенням існуючих засобів підприємств.

Рис. 1. Обсяги капіталізації сільськогосподарських підприємств України

Джерело: розраховано та побудовано за даними Державної служби статистики України.

Науковці виділяють три найбільш вагомні напрями зростання капіталізації підприємств:

- 1) підвищення ринкової капіталізації підприємств через вихід їх на ринки капіталу;
- 2) підвищення реальної капіталізації підприємств через зростання ефективності господарської діяльності;
- 3) підвищення ролі державного регулювання капіталізації підприємств [3, с. 21].

Зважаючи на це, практика господарювання потребує розробки чіткого механізму нарощення капіталізації підприємств, що міг би бути адаптованим до різноманітних умов та особливостей.

Висновки. Вітчизняні сільськогосподарські підприємства наразі характеризуються низьким рівнем капіталізації та потребують розробки ефективного механізму його нарощення, що забезпечить зростання ринкової вартості і зацікавленості власників до активного розвитку.

Список використаних джерел

1. Михайлів Г.В. Роль капіталізації підприємства для забезпечення активізації інноваційної діяльності [Електронний ресурс] / Г. В. Михайлів // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. – 2014. –

Вип. 10(1). – С. 88-94. – Режим доступу:
[http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprer_2014_10\(1\)__14](http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprer_2014_10(1)__14)

2. Могилова А. Ю. Джерела капіталізації підприємства: особливості формування / А. Ю. Могилова // Механізм регулювання економіки, 2013, № 1. – С. 109–114.

3. Беновська Л.Я. Інноваційні фактори підвищення капіталізації підприємств / Л.Я. Беновська // Економічні науки. Серія “Економіка та менеджмент”: Збірн. наук. праць. – Випуск 11 (42). – Луцьк: Луцький національний технічний університет., 2014. – С. 19–26.